

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo
Kmetijske družbe za Slovenijo.

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 20 Din. na leto. Za inozemstvo 30 Din. — Posamezna številka stane 1 Dinar. Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah; inserat na pol strani 600 D, na $\frac{1}{2}$ strani 300 D, na $\frac{1}{4}$ strani 150 D, na $\frac{1}{8}$ strani 100 D, na $\frac{1}{16}$ strani 50 D. Vsaka beseda v „Malih naznanilih“ stane 50 para, najmanj pa skupaj 8 D.

Urejuje Viljem Rohrman.

Založba Kmetijske družbe za Slovenijo. — Tisk J. Blasnika nasledn.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg štev. 3. — Ponatis iz •Kmetovalca• so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

št. 15. Ljubljana, 15. avgusta 1924. Letnik XLI.

Obseg: Obiskujte kmetijske šole! — Pšenica, gnojena z apnovim dušikom. — Potrebna menjava semena. — Bolan krompir. — Nevarnost pred krompirjevim hroščem. — Okopavanje vinogradov. — Planinska vzor-kmetija. — Črnogorsko planšarstvo. — Vprašanja in odgovori. — Kmetijske novice. — Gospodarske stvari. — Kmetijsko-šolski vestnik. — Uradne vesti. — Tržne cene. — Inserati. —

Obiskujte kmetijske šole!

V današnjih časih, ko je v boju za obstanek treba vse večjih moči in večjega znanja, tudi kmet ne bo mogel obstati, če ne bo oborožen „z uma svitlim mečem“. Da bo kmetovalec kos današnjim prilikam in da bo mogel tekrovati z razvojem tehnike in znanosti v drugih strokah, si mora pridobiti zadostno mero teoretičnih vednosti in temeljito ter obsežno praktično znanje, sicer bo v tej tekmi zaostal in v boju podlegel.

Dober gospodar mora biti danes več na vse strani. On mora biti tudi dober trgovec. Poznati mora ves obrat na svojem posestvu do malega, drugače ne more njegovo posestvo napredovati. Marsikateri kmet misli, da stori dovolj, če caplja za razvojem časa; nekateri so pa celo tako zakrknjeni, da nočejo ničesar slišati o napredku in razvoju kmetijske znanosti, in smatrajo za velik greh, če bi kako drugače kmetovali, kakor so njihovi očetje. In ravno tukaj tiči največji sovražnik kmetijskega napredka: kmet naj ostane neveden in brez vsake večje izobrazbe; orati in sejati in trpeti bo že znal!

Toda čas hiti z bliskovito naglico in postaja čisto drugačen, kot je bil še pred nekaj leti. Pa vendar mnogo kmetov tišči oči, da teh izprememb ne bi videli, in mislijo, da znajo dovolj in da se bodo njihovi sinovi od njih zadosti naučili. Toda čujte, kmetovalci! Kako more obstati gospodar, ki pridobiva denar po starem, a posle in dninarje plačuje pa po novem? Dohodki kot pred desetletji, izdatki pa neprimerno višji! Kako naj iztisne iz zemlje več kot nekaj, če ne pozna snovi, ki se nahajajo v

hlevskem gnoju, ne njih lastnosti, o umetnih gnojilih pa sploh pojma nima? Na kakšen način naj dobičkasno izrablja svojo zemljo, če je ne pozna v njeni sestavi in če je brez ozira na njeno kakovost vedno le po enem kopitu obdeluje in po vrhu še s slabim orodjem? Ne ve, da se lastnosti pri živini podedujejo, pa hoče biti dober živinorejec, ne pozna učinka različnih načinov krmljenja, pa vendar misli, da je študiran dovolj za kmeta! Kakšne ogromne koristi bi lahko imeli naši posestniki od krepkih zadrug, če bi poznali moč zadružništva, njega dober namen in ustroj! In kolikokrat bi gospodar po novem letu drugače prijel za gospodarstvo, če bi ob zaključku knjig videl zakaj in v katerem oziru se mu gospodarstvo ne izplačuje. Večina naših gospodarjev pa žal še danes ne ve, kaj je knjigovodstvo, in kakšne koristi mu nudi.

Kmetje! izberite za gospodarja-naslednika najbistroumnejšega sina. Ne delajte kot deslej, da je tisti sin prevzel gospodarstvo, ki za drug poklic ni bil sposoben. Ker poleg tega tudi ni imel nikake kmetijske izobrazbe, so gledali in gledajo z žalostjo v srcu mnogi očetje, kako propada z njihovimi žulji pridobljeno lepo imetje. Za gospodarstvo je treba danes mnogo sposobnosti, je treba bistrih glav, ki so se za svoj težki poklic tudi dovolj pripravile. Zato pošiljajte svoje sinove, bodoče gospodarje, v kmetijske šole, kjer si bodo pridobili potrebnega znanja in se izvežbali teoretično in praktično za dobre in izobražene kmetovalce. To bo podlaga, na kateri bodo lahko zboljševali gospodarstvo, njim samim v blagostanje in srečo, vam pa na stare dni v zadoščenje in ponos...

Pšenica, gnojena z apnovim dušikom.

Z apnovim dušikom so se dosegli že lepi uspehi. Tudi pri pšenici. V prvi vrsti zaradi **dušika**, ki ga pšenica potrebuje, v drugi vrsti pa tudi zaradi **apna**, ki vpliva zelo ugodno na večjo rodovitost zemlje, posebno tam, kjer ga v zemlji manjka, pa tudi tam, kjer je zemlja tako težka, da vpliva apno blagodejno na njeno rahljanje.

Pri nas imamo dosti takih njiv, kjer manjka obojega, dušika in apna, in le naravno je, če po takih njivah apnov dušik tako ugodno učinkuje.

Lep uspeh je dosegel letos Fr. Medven iz Lesc z apnovim dušikom pri svoji pšenici. Poslal je pred kratkim nekaj klasja na ogled, ki ga je pridelal **brez gnojenja in s pomočjo apnovega dušika**. Razlika je tako velika med enim in drugim klasjem, da je uspeh gnojenja nenavadno očiten. Podrobnih podatkov o celotnem uspehu še nimamo, toda že na klasju samem je opaziti velikansko razliko med gnojenim in negnojenim pridelkom. Klasje, dobljeno s pomočjo apnovega dušika, je še enkrat daljše in dosti močnejše kakor klasje, ki je zrastle brez gnojenja. Sodeč po klasju bo pridelek na pognojenem prostoru lahko še enkrat tako obilen.

Že lansko leto smo pisali o ugodnem učinkovanju apnovega dušika in letos ga moramo na podlagi tega uspeha na novo priporočati, ker je očitno, da se mora tako gnojenje tudi dobro izplačati.

Če gnojimo pšenici z apnovim dušikom, ga je vzeti za mernik posetve 20 do 25 kg. Najbolje storimo, da ga raztrosimo polovico jeseni in ga podorjemo, drugo polovico pa zgodaj spomladi in da ga to pot zavlečemo. Svetujemo našim gospodarjem, da delajo z njim poskuse, da se na lastne oči prepričajo, koliko je vreden za zboljšanje pšeničnega pridelka in koliko gnojilne vrednosti tiči v njem. Seveda igrajo pri tem svojo ulogo tudi druge sestavine ozir. gnojilne snovi, ki se nahajajo v zemlji.

—r—

Potrebna menjava semena.

Letos je premnogo takih gospodarjev, ki bodo imeli **slabo domače seme**. Večina teh bo sejala zopet to, kar je pridelala. Niti na popolno čiščenje ne bodo dosti gledali, ampak sejali bodo seme, kakor je prišlo iz vevnika in kakor so vajeni od nekdaj. Kakor da bi bilo vseeno, ali sejejo dobro ali slabo seme! —

Ali v takih letih res ne uvidevamo, da je treba skrbeti za dobro seme? Ali še zmeraj ne vemo, da je dobro seme eden izmed najvažnejših pogojev za dobro žetev? Ali nam res ni na tem, da pridelamo kaj več s pomočjo dobrega semena? Skrajna malomarnost bi bila, če bi ne delali razlike med dobrim in slabim semenom in če bi ne izvajali iz tega posledic za naše bodoče pridelke!

Letos nam je treba prav posebno gledati, da odberemo za setev najboljše zrnje, ki smo ga pridelali, in da dobimo to zrnje s **skrbnim čiščenjem in sortiranjem**.

Mnogo je gospodarjev, ki imajo tako slab pridelek, da jim kaže seme sploh **premeniti**. Za tako zameno pa ni treba iskati semena Bog ve kako daleč. Tudi iz **domačega kraja** ga lahko vzamemo in se to v večini slučajev še najbolj priporoča. Zadosti je, da ga dobimo iz bolj ugodno ležečih domačih kra-

jev, iz rok dobrih gospodarjev, katerim ni žito trpelo vsled boleznin in drugih poškodb in ki so prišli do boljšega žita s skrbnim odbiranjem.

Tuje in nove sorte žita, ki še niso preizkušene za naše kraje, je pa previdno rabiti. Najprej jih je treba na malem prostoru preizkusiti, predno jih sejemo na veliko. Le take tuje vrste, ki so se pri nas v zadnjem času dobro obnesle, imajo vrednost za naše kraje. V splošnem so domače žitne sorte najbolj utrjene in najbolj hvaležne in imajo zato tudi prednost pred drugimi. **Zamena domače pšenice s kako tujo sorto bodi torej zmeraj previdna.**

Izmed tujih sort pšenice se po naših krajih bolj spougašajo sorte iz **gorkejših** krajev in splošno tudi **osinka** (resica) bolj kakor golica. Iz severnih krajev se ponujajo zlasti razne sorte golice, ki pa po naših krajih ne stori tako dobro kakor osinka.

Kdor tuje sorte na slepo srečo seje, se ne sme pritoževati, če ne doseže povoljnega uspeha. Naši kraji so glede zemlje, njene lege in vremenskih razmer tako različni, da je treba s tujimi sortami povsod poskusov.

Kdor ima še lansko pšenico, naj vzame to za seme.

—n.

Bolan krompir.

Zaradi preoblega dežja v prějšnjih mesecih se je letos v veliki meri pojavila **plesnoba na krompirju**, vsled česar bo letošnji pridelek najbrž za polovico manjši. To bolezen povzroča mala glivica (lat. Phytophthora ali Peronospora infestans), ki napada liste in se potem razširi tudi po vseh zelenih delih rastline. Na listju se pojavijo rjavkaste, nato črnkaste lise, ki so na spodnji strani kraj roba sivo nadahnjene. Listje ovne, se osuši in odpade. Umevno je, da se gomolje brez listov ne more prav razvijati in da je pridelek vsled tega mnogo manjši. A ni samo ta škoda, ampak tudi ta, da se pridelano gomolje ne drži in da nam kasneje rado gnije. Kajti z odpadlimi listi padejo na zemljo zreli trosi glivice, prodrejo s pomočjo dežja zemljo do gomoljev in jih okužijo. Gomolje dobi rjavkaste in črne lise, ki segajo do 1 cm globoko. Tako okuženi krompir, posebno v vlažnih letih, gnije že v zemlji, večkrat pa začne gniti šele v shrambi, kjer razpade polagoma v mehko, smrdečo tvarino in okuži z njo tudi ostalo zdravo gomolje. S tem ni zmanjšan samo letošnji pridelek, ampak ogrožen je tudi pridelek prihodnjega leta.

Vsled tega naj se pri izkopavanju krompirja takoj odstrani vse črno ali gnilo gomolje. Bolna mesta naj se izrežejo in uničijo. Ostali krompir naj se shrani v suhi shrambi. Ako je izkopani krompir moker, naj se ga prej dobro osuši in šele potem spravi v shrambo.

Ker je gomolje napadeno, je nevarnost, da se bode bolezen tudi v prihodnjem letu pojavila. Da se to prepreči, naj skuša vsak, kdor more, dobiti semenski krompir iz krajev, ki niso bili okuženi. Če tega ne more, naj nekaj dni pred saditvijo izbere zdravo, neranjeno gomolje, naj ga namoči v 3% galici in naj doda 1.5% apna. Namakanje naj traja 12 ur, nato je gomolje osušiti in spraviti v posebno shrambo.

V mokrih letih naj se polje ne gnoji premočno z hlevskim gnojem, ampak naj se doda raje nekoliko umetnega gnoja, in sicer 150—200 kg kalijeve soli in

80—100 kg Tomasove žlindre na 1 ha. Ko je krompir 15 cm visoko odrasel, ga je poskropiti z 1% galico, kateri smo dodali $1\frac{1}{2}\%$ apna. Škropiti je dvakrat, v drugič 14 dni po prvem škropljenju.

V. Kuret, Kočevje.

Nevarnost pred krompirjevim hroščem.

Danes obstoji tudi pri nas že nevarnost, da se занесе v naše kraje najhujši škodljivec, ki ga poznamo pri krompirju, tako imenovani **krompirjevec** ali **krompirjev hrošč**. Ta mrčes je prava šiba božja, če se prikaže in razmnoži, ker požre vse do golega. Med svetovno vojno se je z ameriškimi transporti zanesel ta pogubonosni hrošč iz Amerike, kjer je doma, na francoska tla, kjer dela sedaj ogromno škodo po krompirjevih nasadih. Zasedili so ga l. 1922. v občini Taillaon, okrožja Gironde, odkoder se je nagloma razširil po ozemlju, velikem 250 štirjaških kilometrov. Koncem l. 1923. je bila okužena že vsa južna Francija od Pirenejev do Bretanje, skupaj blizo četrti del vse Francije.

Pod. 23. Krompirjev hrošč in njegov razvoj v naravni velikosti; a) jajčki, b) ličinke v prvi in poznejši dobi, c) buba, d) hrošč, e) povečano desno krilo črno progasto, f) povečana noga s črnim koncem.

Z mednarodnim prevažanjem blaga se ta skrajno nevaren mrčes занесе tudi lahko v naše kraje. Zato je treba največje čuječnosti, da ga s kakim transportom s Francoskega ne dobimo sem in da mu ne damo prilike, da bi se razširil. To bi bila za naše kraje strahovita nesreča. Navezani smo na vsakdanjo prehrano s krompirjem in prava katastrofa bi bila, če bi nam začel ta hrošč uničevati naše krompirjeve njive.

Danes ga hvala Bogu še nimamo ali lahko ga imamo v par letih; če bi se k nam zanesel, ker se ta mrčes neznansko hitro plodi in množi. Zato moramo biti na tega hrošča zelo čuječi, da ga zatremo, kakor hitro bi se prikazal.

Krompirjevega hrošča se lahko pozna po njegovi vnanosti in po škodi, ki jo dela. Pod. 23. nam kaže to golazen v raznih dobah njenega razvoja. Škoda sama se pozna po naglem objedanju krompirjevega listja. Po napadenih njivah nam lahko v najkrajšem času požre vse do golega. Hrošč prezimuje globoko v zemlji, po 50 do 70 cm globoko. Ko spomladi krompir dobro ozeleni, prileze hrošč na plan, se začne ploditi in objedati krompirjeve liste. Samicca zleže

en pot po 10 do 30 jajčk skupaj na spodnji strani lista. Kakor uče natančna opazovanja, zleže ena samica tekom leta do 1000 in več jajčec. Ker nastaneta tekom leta po dva in tudi po trije novi zarodi tega hrošča, ni nič čudnega, da se ta žival tako naglo širi in da pustoši cele pokrajine. Hrošča, ki je 1 cm dolg, se lahko pozna po rumenih krilih, ki imajo črne proge po sebi (glej podobo). Ličinke so rdeče imajo črno glavo in ob straneh črne pike po životu. Ker se hrošč naglo zareja, najdemo na napadenem krompirju navadno vse stopnje njegovega razvoja, od jajčk do ličinke in hrošča. Zabubi se pa v zemlji, kamor se zarije dorastla ličinka.

Bodimo budni na tega škodljivca, da nas ne prehití in da nam ne začne uničevati naš najvažnejši pridelek!

R.

Okopavanje vinogradov.

Vsakomur je dobro znano, da zahteva trta dobro obdelano zemljo, da pa v neobdelani zemlji ne uspeva. Eno najvažnejših del pri obdelovanju vinogradov je torej **okopavanje**.

Okopavanje ima namen:

1. da se zemlja zrahlja,
2. da se zatira plevel.

Rahla zemlja prepušča vlago in zrak h koreninam. Zrak in vlaga pospešujeta pa tudi razkranjanje zemlje in pretvarjanje redilnih snovi v raztopno obliko. Vse to zelo dobro vpliva na razvoj korenin in prehrano trte.

Plevel v vinogradu trti zelo škoduje. One vrste plevela, ki globoko koreninijo (slak, perenka itd.), odtegujejo hrano trtnim koreninam, plevel, ki plitvo korenini, pa jemlje zemlji redilne snovi v višjih plasteh. Plevel pa odteguje zemlji tudi vlago. S koreninami srka vodo iz zemlje in jo po listih izhlapije. To povzroča, da je v zapleveljenem vinogradu med trtami vedno hladen in vlažen zrak. Vlažen zrak zopet zelo pospešuje razvoj glivičnih boleznih vinske trte, zlasti peronospore, plesnobe, gnilobe grozdja itd. Iz tega vidimo, da je **plevel trti zelo na škodo**. Plevel pa obsenčuje tudi zemljo, zato ne more zemlja vpijati solčnih žarkov in zato tudi grozdje v jesenskem času slabše zori.

Če hočemo, da bo trta močna in zdrava in da bo dala lepo in sladko grozdje, **moramo zemljo rahljati in čistiti od plevela**.

Prvo okopavanje se vrši v vinogradu spomladi meseca marca ali aprila, potem ko so glavna dela (reznja, kolitev in vežnja šparonov) končana. To pot okopavamo bolj globoko (15—20 cm) in bolj na debelo, zemljo pa pri tem dobro obračamo, da uničimo plevelno rušo.

Prvo kop moramo izvršiti prej, predno trta dobro poganja, sicer napravimo, če so delavci neprevidni, lahko dosti škode.

Drugo okopavanje se vrši v maju ali juniju, kar je odvisno od tega, kako močno se je plevel razvil, torej predvsem od tega, kdaj se je vršila prva kop.

Pri tem okopavamo bolj plitvo, plevel pa podkopujemo, da v zemlji segnije. Le oni plevel, ki bi v zemlji zopet korenine pogнал (slak, perenka itd.), puščamo na vrhu, da se posuši. Glavni namen druge kope je, da zatremo plevel in da zemljo prerahljamo. Rahla zemlja lahko vpija deževnico in se ne suši tako kot trda, stlačena zemlja, ker se z rahlja-

njem pretrgajo tiste lasovito nanizane luknjice med drobcji zemlje, po katerih dohaja vlaga iz spodnjih plasti na površje. Okopana zemlja ostane zaradi tega v globočini bolj vlažna kakor na vrhu poteptana ali zaskorjena zemlja. To je za trto v suši zelo važno. Zato okopujemo zemljo poleti le plitvo in pa na drobno.

Tretja kop se vrši v mesecu juliju ali v avgustu. Tudi to kop izvršujemo enako kot drugo, ker ima isti namen, namreč napraviti zemljo prepustno za padavine, varovati jo pred izsušenjem spodnjih plasti in jo očistiti od plevela.

V zelo strmih legah in na lahki zemlji, izvršujemo tretjo kop bolj pozno, ko mine čas hudih nalivov, ker varuje plevel zemljo pred odplavljanjem. To je tudi edina korist plevela. Da pa plevel v tem času trtam ne škoduje, ga obžanjemo in pustimo ležati med trtami. Potem, ko mine nevarnost nalivov, okopljemo zemljo in podkopljemo plevel. Sicer pa zavarujemo zemljo v vinogradih proti odplavljenju s tem, da napravljamo med trtami počezne jarke, po katerih odvajamo vodo, ki je zemlja ne more popiti. Ob konceh teh jarkov napravimo jame, v katerih lovimo odplavljeno zemljo (vijače).

V težkih, neprepustnih tleh se moramo zelo izogibati okopavanja, **kadar je zemlja mokra, ker to trti zelo škoduje.** Trta pobledi in opeša. Sploh je vsako delo v mokrem trti bolj na škodo kot v korist in zato je bolje, da ga opustimo. Ravnotako je treba biti previdnim v času, ko se grozdje mehča, to je kadar pride v „moko“. Če takrat v vinogradu okopavamo ali plevemo, ne smemo grozdja guliti ali smukati, celo pa ne obtolči, ker se drugače rado posuši.

Pa tudi v preveč hudi vročini (soparici) ni dobro kopati, posebno če je bila zemlja hudo zapleveljena, ker nagla sprememba zračne vlage, ki vsled tega med trtami nastane, lahko trtam škoduje. Iz tega vidimo, da je tudi vreme za časa okopavanja merodajno za to, kdaj naj kop izvršujemo.

Zelo koristi trti, če je v času zoritve zemlja v vinogradu rahla in brez plevela. Čista in rahla zemlja močno vsrkava solnčne žarke, zemlja se segreva in izžareva toploto tudi še potem, ko se na večer zrak ohladi. To pa močno pospešuje razvoj in vso zoritev grozdja.

Končno je omeniti še **jesensko (oz. zimsko) kop.** To izvršujemo v času, ko trta počiva, najbolj v pozni jeseni ali v pričetku zime, navadno obenem z gnojenjem.

Zemljo je globoko in na grobo prekopati in pri tem dobro obrniti, da uničimo plevelno rušo. Če obenem gnojimo, podkopljemo pri tem tudi prej raztrošen gnoj, vsaj 20—25 cm globoko.

Jesenska kop je velike koristi zlasti v hudo zapleveljenem vinogradu in v težki zemlji, ker se z njo plevel močno zatira, zemljo pa uspešno rahlja.

Zemlja se namreč napoji z jesensko in zimsko vlago in razzebe, pri tem se zrahlja, dočim se redilne snovi v njej razkroje, tako da jih zamorejo spomladi trtne korenine uživati. Če gnojimo jeseni, se do spomladi razkroji tudi gnoj in organske snovi v njem se pretvorijo v ono obliko, v kateri jih zamore trta takoj v prvi dobi uspešno uporabljati. Zaradi tega je jesensko gnojenje veliko boljše kot spomladno.

Jeseni prekopana zemlja ostane spomladi dolgo časa rahla in brez plevela. Vsled tega se lahko tudi prva kop vrši bolj pozno spomladi.

B. Skalicky, Grm.

Planinska vzor-kmetija.

(Konec.)

Odšli smo vunkaj na prosto. Na južni strani plosolja leži še 6 ograj, velikih okrog 1 orala. Ograje so obdane z bodečo žico, med njimi je z žico omejena pot, ki vodi do studenca. Vrata vseh košev se nahajajo v črti te poti; vrata oddelka, kjer se ta čas pase živina, so odprta, vsa druga zaprta. Tako ima živina odprto pot do studenca, da hodi pit, kadar se ji hoče. Ruša teh košev obstoji iz dobrih trav: travniške latovke, pasje trave, pasjega repa, trav. bilnice, zlate pahovke, šopulje ter bele in švedske detelje. Zaradi močnega gnojenja s kalijevimi in fosfornimi gnojili detelje močno prevladavajo, kar pa ni gospodarju všeč; kajti napenjanje živine je tako pogosto, da so morali urediti posebno napravo za zdravljenje napetih živali. Ta naprava je iz drogov. Zbito stajalo z 8 oddelki, zabito v zemljo na strmini. V oddelku privezana napeta živina stoji s prednjimi nogami toliko višje kakor z zadnjimi, da je vamp odprt in da odhajajo plini skozi požiralnik in odprti gobec na prosto. Da drži živina gobec odprt, dobi vanj dvojen železen obroček v obliki črke U. Naprava je preprosta, toda navadno zadostuje, če pa ne, tedaj je treba trokirati. Seveda se pripeti semintja tudi nesreča in ravno ta dan je obžaloval posestnik izgubo najlepšega bika, ki smo imeli čast videti le njegovo kožo, ki se je sušila na skednju.

V vsaki ograji se pase 28 glav živine en teden, nato se nažene v sosednji oddelek in s tem kolobarjenjem se doseže, da krma v 1. oddelku zopet dovolj poraste za pašo, ko smo popasli zadnji koš. Da se pa paša pošteno izrabi, popase vsak oddelek najprej rogata živina, nato konji in končno ovce. Bujna mesta, kjer so obležali odpadki, je pokositi, ker jih živina ne mara.

Na polju, koncu ograj, smo občudovali krasno petkusko rž, ki ima to dobro stran, da ima bolj trdo slamo in ne plega. Seme si je posestnik odbral in vzgojil doma. Lahko smo jo primerjali s kraj nje posejano ržo iste vrste, ki je pa seme dobil iz Apaške doline. Domača je bila mnogo lepša. Kraj rži je bohotno izvijal iz listnih nožnic svoje težke četverredne klase Friedrichswertski gorski ječmen. Vzgojen je ta ječmen na Nemškem, v Turingiji, a cilj vzgoje je bil, da se dobi dober zimski ječmen, ne močno občutljiv na zimo, ki naj daje zanesljiv pridelok na ravno ne prelahki zemlji. Spočetka seveda ni na tem posestvu čisto odgovarjal, toda posestnik ga je odbiral in aklimatiziral, t. j. privadil na krajevne razmere in sedaj rodi lepo in bogato.

Med lepo kravjo peso, koruzo in drugimi sadeži smo na nemalo začudenje opazili zelo malo plevela. To je lepa stvar, ki se ne najde povsod. S pravilnim obdelovanjem, brananjem, vlačanjem in kultiviranjem, s pravilnim kolobarjem je plevel domala zatrt. Seveda boj s plevelom nikdar ne preneha. Vedno je treba biti na preži! Celo ripeče zlatice je na travniku bilo malo videti. Z zgodnjimi košnjami mora tudi ta izginiti. Boj prot plevelu je pa seveda tu gori

lažji, ker ni blizu sosedovih njiv, ki bi fabricirale seme za tuje njive, kakor je to pri nas v dolini. V tem primeru je pa boj težji.

Proti plevelu bi morali pričeti vsi posestniki neke srenje z združenimi močmi sveto vojsko, ki bi jo vodili po enotnem načrtu! Le tako bi prišli v okom plevelu na naših pomešanih, razmetanih vaških poljih.

Obšli smo še travnik na najvišji točki posestva, kjer je bil nekoč turški okop, ki je iz njega peljal obrambni jarek daleč gori preko nasprotnih gričev in zadrževal naval turške sodrge po dravski dolini navzgor. Od tu smo se vrnili na dvorišče in završili dveurni obhod po 112 oralov velikem posestvu.

Pod zeleno bukvijo smo se okrepčali z darovi planinske kmetije, zbrali utise, ki smo jih doživeli tu gori ter se zazibali v prijeten pomenek. Prehitro je prišel čas slovesa, da smo se morali ločiti od izkušnega, naobraženega gospodarja. Še zaljubljen pogled na presneto poredno Urško nad nami, na zelene pašnike, cvetoče polje, še iskren pozdrav krasnemu planinskemu rajju in — odšli smo z zahvalo, radostjo, tugo in zavistjo v mladih srcih.

Črnogorsko planšarstvo.

Jako prijeten in zanimiv je izlet na črnogorske planine. Priznati moram, da sem bil presenečen, ko sem prišel prvič na planine ob albanski meji (Surdup planino, Mcjan planino in Komove v srezu andrijevačkem) in da sem dobil od črnogorskega planšarstva mnogo boljši vtis kakor sem ga pričakoval.

Kakor hitro nastopi toplo pomladansko vreme in je setev zvršena, utihne vse vaško življenje ter se preseli na planino. Ako greš skozi vas, najdeš vsako drugo hišo zaprto. To pomeni, da se je vsa družina z živino vred izselila na planino. Tudi perutnina ni ostala doma.

Za opravljanje poljskih del se pa od časa do časa povrne eden ali drugi za nekaj dni domu, ki se pa vrne, kakor hitro mogoče zopet nazaj na planino. Kako pa izgleda po teh planinah?

Planine so redkokje privatna last. Večinoma so te planine občinske ali pa plemenske. V mislih imam tukaj posebno položaj v notranji stari Črni gori, kjer

je planšarstvo najbolj razvito in kjer živi narod, kakor tudi v sosednji Gornji Albaniji, izključno od živinoreje.

Kakšne važnosti so te planine za živelj naroda, nam kažejo brezštevilni prepiri in boji s Turki, ki so se bili za te planine, nadalje prepiri z Albanci, pa tudi medsebojni plemenski prepiri. Že za časa kneza Danila, kakor tudi v času kralja Nikite je bilo izdanih veliko število zakonov in odredb o svojini in o izkoriščevanju planin.

Ti zakoni in odredbe so še danes v veljavi, vendar pa so danes bolj podobni narodni tradiciji in se v mnogih slučajih vsled slabega nadzorstva od strani oblasti ne izvajajo, kar je odločna škoda za vse planšarstvo.

Vsa izraba planin predstavlja danes eno organizacijo brez pravega organizatorja.

Vendar so planine v dosti dobrem stanju; nekoliko vsled **razumnosti pastirjev samih**, nekoliko pa vsled **prirodne rodovitnosti**. Današnje planine bi zadošvale še za večje število živali, kakor se jih danes pase. Največ se pase po teh planinah ovac.

Na poti v planine, pridemo najprej do takozvanih „Katunov“. To so bivališča za ljudi in prenočišča za živino. „Stanovi“ (koče) so enostavno iz hlodov in desk zložene barake (ne zbite). Takoj poleg njih je ograja, v katero se goni vsako noč živina. Za varnost pred tatvino in volkovi skrbi velik ovčarski pes. „Stanovi“ služijo obenem tudi za shranjevanje mlečnih izdelkov in so vsled svoje enostavnosti dovolj zračni in hladni prostori, zlasti čez noč.

Živina se pase ves dan po bližnjih planinah. Za posamezne vasi so odrejeni rajoni. Pravico do paše ima vsak občan, pa če ima kaj svoje živine ali pa ne. Ako nima svoje živine, lahko sprejme tujo živino na pašo, vendar pa v omejenem številu. Za eno ovco znaša pašnina za vse leto 80—100 dinarjev. Letošnja paša je izvrstna, ker je bilo dovolj dežja.

Tudi z vodo so planine preskrbljene ali po studencih ali pa s pomočjo snega, ki ga tajajo, da napajajo z njim živino. Snega je pamreč po kotlih in kotanjah višjih planin vse leto zadosti.

Bolezni pri živini so redke na planini.

(Konec sledi.)

Razstava konj na ljubljanskem velesejmu

v nedeljo, dné 24. avgusta od 8. dop. do 6 popoldne.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

Na vsa kmetijsko-gospodarska in druga vprašanja, ki dohajajo na Kmetijsko družbo za Slovenijo ali na uredništvo „Kmetovalca“, se načelno odgovarja le v „Kmetovalcu“. Odgovarja se edinole na vprašanja udov, ki so podpisana s polnim imenom; brezimna vprašanja ali taka, ki so zaznamovana le z začetnimi črkami, se vržejo v koš. V „Kmetovalcu“ se pri vprašanju nikdar ne natisne vprašalčevega imena, ampak vedno le pričetne črke imena in kraja. Redno se v vsaki številki odgovori le na tista vprašanja, ki pridejo pravočasno pred izdajo lista; na pozneje došla vprašanja se odgovori v prihodnji številki. Kdor takol želi pismenega odgovora na svoje vprašanje, mora priložiti 2 dinarja za stroške. Odgovori na vprašanja, ki niso kmetijsko-gospodarski, zlasti pravni, morejo biti seveda le splošne vsebine, kajti uredništvo ne more poznati vseh včasih zelo važnih okoliščin in zato za take odgovore ne prevzema nikakega jamstva.

Vprašanje 72. Ali bi ne kazalo tudi pri nas vzgajati trte po srbskem načinu, kjer ne potrebujejo nobenega kolja in tudi dosti manj galice in dela z ozirom na ondoto 3—4 kratno obiranje in skrajševanje mladja? Poskusiti hočem po tem

načinu trte gojiti, ker bom s tem prihranil mnogo stroškov. (I. D. v P.)

Odgovor: Taka vzgoja ni nič novega in se ne more imenovati srbski način, ker enaka vzgoja je že zdavnaj udomačena tudi na nekaterih dalmatinskih otokih, največ pa v južni Franciji. Za naše slovenske vinorodne kraje ni ta vzgoja posebno prikladna radi strmih leg in deloma hudih vetrov, ki neprivezujejo mladje polomijo. Gojimo pa tudi več domačih trtnih vrst, ki tako vzgojo ne prenesejo, t. j. žgubijo na rodovitnosti. Za to so sposobne le vrste, ki prenesejo bolj kratko režnjo, kakor na primer kraljevina, silvanec, burgundec, moslovina itd., kajti pri tej vzgoji se režejo trte na glavo ali na krake v visočini 40—50 cm nad zemljo s 3—4 palci (rezniki) 2—3 očes. Redno prikrajševanje in čiščenje, t. j. mandanje,

se mora ponovno vršiti, ker drugače prepletejo bujno rastoči poganjki ves vinograd, kar otežkoči obdelovanje in poslabša vso zoritev in ves pridelek. Tako mandanje bi se moralo v vseh sedanjih vinogradih pravočasno vršiti, kar pa se žal večinoma prav površno ali sploh ne izvaja. Poskus pač lahko napravite, saj stem ne uničite trte, ker če se vam ne bo izplačalo, lahko še vedno pozneje predrugačite to vzgojo v domačo navadno vzgojo. Vedno naraščajoči obdelovalni in vzdrževalni stroški za vinograde s sorazmerno premalimi dohodki bodo, ako se razmere ne izpremenijo, marsikaterega vinogradnika primorale do drugačne vzgoje in do drugačnega obdelovanja vinogradov.

Fr. Gombač.

Vprašanje 73. Ali se res krava ne ubreji, če pušča kri na vodi, in če je še kaj pomoči proti temu ali se mora pa žival prodati? (R. P. v S. ob Dr.)

Odgovor: Vaša krava je krvomočna. Vzroki krvomočnosti so različni in je treba vzrok najprej najti, da bo pomoč mogoča. Krvomočnost se da odpraviti in ni razloga, da bi se potem krava ne ubrejala. Neugodni pašniki, napačna, slaba krma, sunki na ledvice itd. so čišče krivi krvomočnosti. Svetujemo Vam, da vprašate živinozdravnika po vzrokih te bolezni. Svetujemo Vam pa tudi, da premenite sedanjo kľajo ozir. pašo. Poročati bi Vam tudi bilo, če opazujete to krvomočnost samo pri eni kravi ali pri vseh.

Vprašanje 74. Imam prasiča starega 5 mesecev, ki je dobil padavico (božjast). Kaj naj storim? Ali je meso — če ga zakoljem — užitno? (F. S. v Gr.)

Odgovor: Proti padavici ni nobenih zanesljivih zdravil. Najbolje storite, da žival zdebelite in zakoljete. Kot domače zdravilo se priporoča kuhanica od **natreska**, debelolistne rastline, ki raste po slamnatih strehah. Če žival vrže, je dobro, da jo močite z vodo.

—r—

KMETIJSKE NOVICE.

Razstava konj na Ljubljanskem velikem sejmu, ki se bo vršila v nedeljo, 24. t. m. vzbujajo veliko zanimanje v najširših krogih ne le med razstavljalci konj in med konjerejci sploh, ampak tudi med obiskovalci velesejma. Saj bo pa to tudi prva taka razstava v Ljubljani. Na razstavi bodo plemenski konji, konji za uprego in za ježo. Poleg številnih plemenskih in drugil konj je priglasih tudi nad 30 žrebcev težkih in lahkih pasem. Razdelilo se bo pri tej priliki 80 premij med najlepše in najboljše živali. Razstava sama se bo vršila na obsežnem prostoru sokolskega telovadišča tik velesejma in bo otvorjena v nedeljo, 24. t. m. ob 8. zjutraj. Odprta bo pa od 8. dopoldne do 6. popoldne.

Razstava goveje živine na Ljubljanskem velesejmu se je morala na podlagi došlih prijav iz raznih tehtnih vzrokov za letos opustiti. Kmetijski odsek Ljubljanskega velesejma je soglasno sklenil, da se priredi za letos samo razstava konj, drugo leto naj pride pa razstava goveje živine na vrsto.

Vremenske nezgode in uime. Letošnje vreme je prizadelo našemu kmetijstvu že ogromno škodo, ki znaša na milijone. Nevihte s točo in poplavami so malone na dnevnem redu. Vsak dež je v zvezi z neurjem. Toča je pobila pridelke že na mnogih krajih. Vreme samo je pa tudi sicer skrajno neugodno za naše pridelke in pospešuje razne rastlinske bolezni. Žito je trpelo pred rjo, vinogradi pred peronosporo in krompir se začenja tudi paliti vsled plesnji. Vse to so posledice neugodnega vremena.

Otvoritev ljubljanske borze. Službena otvoritev ljubljanske borze za blago in vrednote bo dne 16. t. m. ob 10. predpoludne v borznih prostorih na Kongresnem trgu št. 9 v soplehju Filharmonične družbe.

Ameriški poljedelski stroji. Nikjer na svetu ni ta industrija tako razvita kakor v Ameriki. Tam se izdelujejo naj-

boljši stroji in tam so poljedelci s pomočjo strojnega obdelovanja svojih zemljišč tudi najbolj napredovali. V Ameriki je 500 tovarn za poljedelske stroje in v njih zaposlenih normalno 50.000 delavcev. Ameriški stroji se širijo po vsem svetu. Tekom l. 1923. so Združene države izvozile poljedelskih strojev v vrednosti nad 50 milijonov dolarjev.

Ugodnosti na železnicah SHS za obisk Velikega sejma v Pragi. Naše ministrstvo Šaobračaja je dovolilo na vseh naših železnicah obiskovalcem praškega velesejma, ki bo od 21. do 28. septembra o. g. 50% popusta na vozni ceni proti legimitaciji, ki jo je dobiti pri upravi velesejma v Pragi. Velja za vse osebne in brzovlake razen Simplon Orient Expressa. Ravnotako je ministrstvo dovolilo popust 50% od normalne tarife za predmete, ki se jih razstavi. Ugodnosti veljajo od 11. septembra do 8. oktobra 1924.

Prva zadruga za zavarovanje živine (govedi) v mariborski oblasti se je ustanovila v nedeljo, 29. junija na Laznici pri Mariboru. Lepo obiskanega ustanovnega občnega zbora pri Rottnerju se je udeležil tudi g. inž. Vrenko imenom mariborskega velikega županstva. O ustroju in delovanju zavarovalnih zadrug za živino je poročal v imenu celjske Zadrugne zveze ravnatelj g. Lešničar, na kar je bila sklenjena ustanovitev in je bilo izvoljeno prvo načelstvo s posestnikom g. Lešnikom na čelu. Zanimivo je, da so si kmetovalci tam sami napravili podporno društvo, za katerega so plačevali redne prispevke in ki je dajalo podpore v primeru nesreč pri živini. Kdor se za ustanovitev nadaljnjih takih zadrug zanima, se naj obrne na Zadrugno zvezo v Celju.

Konjerejska nagrada (Kmeški derby) 1924. Prijave v letu 1924. rojenih kasačkih žrebcev za kmeški derby za leta 1928., 1929. in 1930., je vpslati najkasneje do 22. t. m. Priložiti je 50 kron, pripustnico matere in 40 kron za vpis v rodovnik. Prijave je nasloviti na g. Alojzija Slaviča v Banovcih, p. Križovci pri Ljutomeru. Rejce posebno opazarjamo, da so zakasnele prijave neveljavne, dalje opozarjamo tudi, da je vpis vseh žrebet (tudi takih, ki niso prijavljeni za kmeški derby) v rodovnik neobhodno potreben.

Reja ljutomerskih dirkačev (kasačev). Uspehi, ki so jih ljutomerski rejci s svojimi kasački dosegli letošnje pomlad, za temljo pač vse dosedanje. Dunajski „Sport“ v številki z dne 25. junija ugotavlja, da v nobeni nasledstvenih držav ne obstoja podobna reja in da temelji sorazmerno manjša ljutomerska reja že odnekdaj na isti podlagi, na kateri sta dosegla Rusija in Francija svoji svetovnoznanji dirkaški (kasački) reji. Omenjeni list pravi, da more doseči brez treninga in brez poklicnih vozačev take neverjetne uspehe edinole mnogoletno domačinstvo starih kobiljih rodov, ki so z vsako generacijo po žrebcih dobivale več kasaček krvi. V Mariboru so izmed določenih šestih nagrad dosegli kmetje štiri. Štiriletni Sokol je segel 1 : 44,9, triletna Nadina, kot še popolnoma surova žival 1 : 48, triletna Vesna tudi 1 : 48, Nadina-Buffa dvovprežno v Ljutomeru 2 : 13, v Mariboru že 2 : 00. Mali čudež Koketka je dosegla v Mariboru 1 : 32,2 in je sijajno zmagala v predajni vožnji. Istotako je zmagala v Varaždinu v predajni vožnji. V obeh dirkah je vkljub preddaje prekosila Glavarja, favorita letošnjega derbyja. Tudi v Zagrebu je zmagala v prvi preddajni vožnji v 1 : 37 in je bila tretja v dirki Kerestinec, in sicer v 1 : 33,5. Dvovprežno je zmagala s Floto, vozeča pred grofom Jankovičem v 1.49. Svojem reju, posebno pa njegovi soprogji, v katere domovini že desetletja obstoja staro pleme, se mora pač čestitati.

GOSPODARSKE STVARI.

Izvoz goveje živine in svežega mesa. Goveje živine se je izvozilo iz naše države meseca januarja za 76,5 mil. Din, meseca februarja za 41,1, marca za 39,6, aprila za 52,6, maja

za 54,9, in junija za 63,9. Svežega mesa se je izvozilo: januarja za 62,7 mil. Din, februarja 65,3, marca 28,2, aprila 21,3, maja 18,9 in junija 31,7.

Izvoz živine preko Rakeka v mesecu junija 1924. Izvozili smo: 2366 konj, 2475 volov, 258 bikov, 475 plemenskih krav, 1056 juncev, 73 mladih telet, 42 debelih svinj, 40 vagonov ali 42.304 komadov perutnine.

Izvoz jajc v juniju 1924 je znašal po vrednosti 48 milijonov dinarjev. Več ko polovico robe je šlo v Švico, na drugem mestu je Avstrija, na tretjem pa Italija.

Izvoz lesa v juniju 1924 znaša po vrednosti 184 milijonov dinarjev. Za 117 milijonov dinarjev lesa je šlo v Italijo, za 14 milijonov na Ogrsko, za 9 milijonov na Francosko. Švica je kupila od nas približno za 1 milijon dinarjev lesa za kurjavo.

Oslabljenje žitnih cen. Z ameriških trgov poročajo o nadaljnjem oslabljenju cen pšenici. Podoba je, da je zlomljen načrt svetovne špekulacije, ki se je hotela izkoristiti z napram lani nekoliko slabšimi žetvenimi poročili, katere je še pretirala ter tako razširila. Cene pšenici na novosadski blagovni borzi več dni ne kažejo posebnih sprememb.

Najnižje cene za sladkorno peso. V prometnem ministrstvu se je na predlog ministristva za kmetijstvo in vode vršila konferenca zastopnikov sladkornih tvornic ter producentov sladkorne pese. Razpravljalo se je o najnižji ceni za sladkorno peso in o prevažanju pese do tvornic. Kot najnižja cena za peso se je določila 30 Din za 100 kg in prometno ministristvo bo dalo dnevno na razpolago 800 vagonov za prevoz. Obeta se, da bo znašal letošnji pridelek sladkorne pese okrog 90 tisoč vagonov.

Naš izvoz vina v Češkoslovaško. Kakor piše češko časopisje znižana češkoslovaška uvozna tarifa še ne bo tako hitro stopila v veljavo za naša vina, in radi tega, ker da z jugoslovanske strani niso bili izpolnjeni vsi pogoji, tako na primer glede izpostavljenja izvoznih svedočb. Sedaj velja še vedno maksimalna tarifa, ki znaša 420 Kč za 100 kg brutto za netto. Pri taki carini je izvoz vin v Češkoslovaško nemogoč. Dvomljivo pa je tudi, če bi izvoz vin v Češkoslovaško uspeval po znižani tarifi (to je 120 Kč za 100 kg), ako se ne bi obnem znatno znižali tudi transportni stroški. Poleg tega je na češkoslovaškem vinskem trgu močna konkurenca s strani raznih tujih vin, ki so tam že uvedena, in se konzum piva v Češkoslovaški stalno večja v škodo vinskega konzuma. Pomanjkanje denarja se ravno tako neugodno občuti v vinski trgovini. Češkoslovaški uvozniki vina zahtevajo take dolgodobne kredite in plačilne pogoje, kakršnih ne more dovoliti niti eden naših izvoznikov. Zaradi velike konkurence na češkoslovaškem vinskem trgu cene stalno slabijo. Izgledi večjega izvoza vin v Češkoslovaško torej niso baš ugodni.

KMETIJSKO-ŠOLSKI VESTNIK.

Razpis šolskega pouka. Na državni kmetijski šoli na Grmu (v Novem mestu) se prične šolsko leto v pričetku novembra t. l. Šola ima dva oddelka: **Celoletna** šola je namenjena v prvi vrsti za učence iz vinorodnih krajev, **zimska** šola pa za učence in nevinorodnih krajev. Letna šola se prične začetkom novembra in traja do 31. oktobra prihodnjega leta z enomesečnimi počitnicami v avgustu. Zimska šola pa traja dve zimi po pet mesecev, (od začetka novembra do konca prihodnjega leta). Učenci imajo na zavodu vso oskrbo: stanovanje, hrano in pranje perila. Preskrbnina se plačuje polletno naprej in znaša mesečno od 75 do največ 120 Din, o čemur bo še odločilo kmetijsko ministristvo. Na zavodu je tudi gotovo število brezplačnih in polplačujočih mest, ki se oddajajo le revnejšim kmetijskim sinovom, kateri izpričajo svoje ubožstvo s premoženjskim izkazom, ozir. z ubožnim iz-

pričevalom. Prosilci za brezplačna in polplačujoča mesta se morajo zavezati, da ostanejo po končanem šolanju na domačem posestvu. Namen šole je sploh, da vzgaja dobre kmetijske gospodarje, zato imajo kmetijski sinovi, bodoči gospodarji, prednost pred drugimi prosilci. Sprejemni pogoji so: 1. starost ne manj kot 16 in ne več kot 22 let; 2. moralna neoporečnost; 3. telesno in duševno zdravje; 4. z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. Prošnje za sprejem morajo biti pisane lastnoročno, na celo polo in kolekovane s kolekom za 5 Din in s kolekom za 20 Din za rešitev. Prošnji je priložiti: 1. krstni list; 2. domovnico; 3. zdravniško izpričevalo; 4. zadnje šolsko izpričevalo; 5. npravstveno izpričevalo; 6. izjavo staršev ozir. varuha, s katero se ti zavežejo, plačevati stroške šolanja. Kdor prosi za polprosto ali brezplačno mesto, mora priložiti še: 1. obvezno izjavo staršev ali varuha, da bo njih sin ali varovanec po končanem šolanju ostal na domačem posestvu, v nasprotnem slučaju pa, da povrnejo zavodu stroške šolanja; 2. ubožno izpričevalo, potrjeno od občinskega, župnega in davčnega urada. Priloge, ki so izpričevala ali uradna potrdila (pod št. 2., 4. in 5.) je treba kolekovati s kolekom za 20 Din, ostale priloge pa z 2 Din. Prošnje, pravilno kolekovane in opremljene s predpisanimi, kolekovanimi prilogami, se vlagajo do 15. septembra t. l. pri Direkciji državne kmetijske šole na Grmu, p. Novo mesto. Bližja pojasnila v vseh zadevah daje Direkcija šole.

Sklep 52. šolskega leta na vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Dvoletna vinarska in sadjarska šola v Mariboru je zaključila 20. julija t. l. 52. leto svojega delovanja. Ob sklepu šolskega leta je imela 29 drugoletnikov absolventov, 16 prvoletnikov, ki prestopijo z novim šolskim letom v drugi razred, in 6 praktikantov, koji vstopijo v prihodnjem šolskem letu, ki pričinja **15. septembra t. l.** v prvi razred, skupno tedaj 51 gojencev. V zavodu (internatu) je prostora za približno ravno toliko učencev.

49 gojencev je bilo katoliške, 1 gojenec je bil pravoslavne, 1 gojenec pa protestantske vere. Iz Slovenije jih je bilo 44, s Hrvaškega 2, iz Srbije 1 in s Primorskega 4. Po materinem jeziku je bilo 46 Slovencev, 3 Hrvati, 1 Srb in 1 Nemeč.

Za drugoletnike je nad vse častno, da so strokovno šolo vsi uspešno končali, dobra četrtina absolventov z odličnim uspehom; pa tudi prvoletniki so v splošnem razveseljivo tekmovali in so vsi brez izjeme prvi razred izdelali, približno ena petina celo odlično.

Važno je, da se tudi letos vseh 29 absolventov vrača na svoje domove, na kmetijska gospodarstva svojih roditeljev. Tako dosega vinarska in sadjarska šola v polni meri svoj najlepši in najvišji cilj, ki je: odgoja dobrega kmetijskega narščaja.

Kmetovalci nekaterih okrajev, n. pr. mariborskega, ptujskega, ljutomerskega, ormoškega, pošiljajo razmeroma prav pridno svoje sinove v kmetijska izobraževališča; uprav tamkaj je opazati tudi največ lepega gospodarškega napredka, dočim izvestni drugi kraji za njimi zelo zaostajajo, ker zanemarjajo strokovno izobrazbo. Skrb našega izobraženstva na kmetih kakor časnikaštva bodi, da o vsaki dani priliki opozarja kmetovalce na naše kmetijske šole.

V Sloveniji imamo samo tri kmetijske šole (v Mariboru, Št. Juriju ob j. Ž. in na Grmu v Novem mestu), ki niso ravno prenapolnjene, gotovo pa ne z najboljšim materialom; a moralo bi biti nabito polnih slovenskih kmetijskih šol preko 20, da bi bili glede kmetijskega šolstva vsaj približno na višku, kot je že davno Češka, dasi je manj agrarna dežela, kot je naša. V doglednem času naj bi se število kmetijskih šol pri nas vsaj podvojilo, kakor nujno zahtevajo dejanske prilike naše mlade, od narave tako bogate kmetijske države.

Nekateri kmetje naravnost razkošno trošijo denar za drugačno šolsko izobrazbo svojih otrok v raznih mestnih učili-

ših, škoda se jim pa zdi razmeroma zelo neznatnih stroškov za prevažno kmetijsko izobrazbo — iz nevednosti. Tu manjka smotrnega pouka kmetijskega prebivalstva.

Pomanjkljiva šolska predizobrazba poedinih gojencev zelo ovira uspešno napredovanje v šoli, osobito v početku. V kmetijsko šolo naj bi se pošiljali le marljivi, dovolj nadarjeni in boljše izobraženi mladeniči, ki jim ne manjka resnega, pravega zanimanja za prelepi kmetijski poklic. Naše številne meščanske šole, ki jih je samo v Sloveniji že nad 30, so dostopne najširšim slojem kmetijskega prebivalstva in so najboljše pripravljavnice za kmetijska šola. Ljudske in meščanske šole naj bi se za to važno vprašanje nekoliko bolj zanimale.

Mesečna oskrbnina v internatu vinarske in sadjarske šole v Mariboru je znašala doslej 240 dinarjev, za prihodnje šolsko leto se je znižala do preklica na samo 75 dinarjev. Učenci ubožnejših kmetovalcev ne plačujejo oskrbnine ter se imenujejo državni gojenci (stipendisti), dočim se plačujoči učenci imenujejo privatni gojenci.

Danes so pogoji za sprejem tako ugodni, da lahko rečemo, da so vrata vsem pravim zanimancem za vstop v kmetijsko izobrazovalnišča na stežaj odprta. Napredni kmetovalci naj bi se te ugodne prilike pridno posluževali. Podrobni pogoji za sprejem so razvidni iz prospekta (uredbe s programom), ki stane 5 Din in ga pošilja direkcija vinarske in sadjarske šole v Mariboru vsem zanimancem proti prejšnjemu plačilu navedenega zneska v gotovini.

Direktor Andrej Žnavec.

Tridnevni tečaj v drž. trtnici v Bršljinu. Od 15. do 18. avgusta se vrši v Bršljinu pod vodstvom drž. ekonomista Fr. Kafola tečaj za kmetijske mladeniče in gospodarje, na katerem se bo poučevalo o vinarskih in sadjarskih opravilih v poletnem in jesenskem času. Revnejši udeležniki dobe hrano in stanovanje zastoj.

URADNE VESTI.

RAZGLAS

o sprejemu gojenk v kmetijsko-gospodinjstvo šolo Kmetijske družbe za Slovenijo v Ljubljani.

S 1. oktobrom 1924. se otvori trindvajseti tečaj gospodinjstvene šole, ki bo trajal 11 mesecev.

Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom

čč. gg. sester iz reda sv. Frančiška. Zavod je v posebnem posloju poleg Marijanišča na Spodnjih Poljanah v Ljubljani.

Pouk, ki je slovenski in brezplačen, zavzema poleg verouka, vzgojeslovja, ravnanja z bolniki, spisja in računstva vse one predmete, ki jih mora umeti vsaka dobra gospodinja, zlasti se pa poučuje teoretično in praktično kuhanje, šivanje (ročno in strojno), pranje, likanje, živinoreja, mlekarstvo, vrtnarstvo itd. Gojenke se vežbajo v gospodinjstvenem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolniki in z bolno živino.

Tista, ki bo sprejeta v zavod, plača mesečno za hrano, stanovanje, razsvetlavo, to je sploh za vse 500 Din. Pouk sam je brezplačen. Vsaka gojenka naj vzame s seboj v tečaj po možnosti naslednjo obleko in perilo: vsaj eno nedeljsko obleko, dve obleki za delo, dva para čevljev, nekaj belih in barvanih jopic za ponoči, tri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, štiri srajce, šest parov nogavic, 10 do 12 žepnih robcev, štiri kuhinjske in dva navadna predpasnika. Nadalje perilo za posteljo: dva para rjuh in dve prevleki za blazine, 4 brisače, 4 servijete in jedilni pribor (žlica, vilice, nož). Če ima katera več obleke, jo tudi lahko vzame s seboj.

Deklice, ki hočejo vstopiti v gospodinjstvo šolo, morajo:

1. dovršiti 16. leto;
2. znati čitati, pisati in računati (zadnje šolsko izpričevalo);
3. predložiti zdravniško spričevalo, da so zdrave;
4. navesti kakšnega stanu so starši in kakšen je njih doseganji glavni poklic;
5. predložiti posestni list, potrjen po davčni oblasti;
6. predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da zanje plačajo vse stroške šolanja;
7. zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu.

S temi podatki in potrebnimi prilogami opremljene, lastno-ročno pisane, nekolkovane prošnje za sprejem naj se vpošljejo

vsaj do 25. avgusta 1924.

Kmetijska družba za Slovenijo v Ljubljani.

Pri sprejemu deklet v gospodinjstvo šolo se bo oziralo po možnosti na prošilke iz vseh slovenskih pokrajin, opomniti pa je, da je število gojenk posebno z ozirom na namen gospodinjstvene šole same le omejeno.

V Ljubljani, 30. junija 1924.

Kmetijska družba za Slovenijo.

Tržne cene v Ljubljani in v Mariboru.

Cene so navedene v dinarjih.

	Ljubljana	Maribor
Konji (prigon v Lj. 410, v M. — glav.):		
1 par dobrih konj	13.000 do 20.000	
Voli in krave (prigon v Lj. 194, v M. — glav.):		
1 kg live teže I.	14—	
1 " " II.	13—	
1 " " III.	12—	
1 " " krave, klobasarice	9—	
Teleta (prigon v Lj. 25, v M. — glav.):		
1 kg live teže	21—	
Prasiči (prigon v Lj. 133 majhnih pujskov, v M. 269 glav.):		
1 komad 6—8 tednov stari	250— naprej	225— do 300—
1 " 3—4 mesece		400— do 700—
1 " 5—7		750— do 900—
1 " 8—10		1000— do 1250—
1 " enoletni		1500— do 1850—
1 kg live teže, debeli	18— do 19—	15— do 16 25
1 " mrtve		20— do 28 75
Kože:		
1 komad konjske kože		175—
1 kg goveje kože		15— do 17 50
1 " telečje kože		27 50
11 kg prasičje kože		10—
1 " gonjega usnja		100— do 110—
1 " podplatov		90— do 120—

	Ljubljana	Maribor
Perutnina:		
1 komad, piščanec	20— do 35—	15— do 30—
1 " kokoš	40— do 50—	45— do 60—
Mleko, maslo, jajca, sir:		
1 liter mleka	3— do 4—	3— do 3 50
1 " smetane		14— do 16—
1 kg čajnega masla	60— do 70—	
1 kg surovega masla	50—	40— do 42—
1 " bohinjakega sira	48— do 56—	
1 " sirčka	12—	5— do 9—
1 jajce	1 50 do 1 60	1 50 do 1 75
Žito in drugo:		
1 q pšenice	450—	350— do 400—
1 " rži	350—	300— do 350—
1 " ječmena	350—	300—
1 " ovsna	375—	350—
1 " prosa	300—	400—
1 " koruze (nove, sušene)	350—	400—
1 " ajde	300—	400—
1 " fižola, ribničan	500—	500— do 700—
1 " fižola prepeličar	500—	
1 " krompirja ali rega	100—	150—
1 " novega	10— do 150—	150— do 300—
Krma:		
1 q sladkoga sena	75—	50— do 62 25
1 " listega sena	42— do 50—	47— do 50—
1 " slame	50—	40—
Kurivo:		
1 m ³ urdič drv	170— do 190—	200—
1 " mehljib	100—	175—